

Vlaamse overheid
Beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur
en hergebruik van overheidsinformatie
Afdeling openbaarheid van bestuur
Havenlaan 88, bus 20
1000 BRUSSEL
T : 02 553 57 25
Mail: openbaarheid@vlaanderen.be

Dossiernummer: OVB/2021/127

DE BEROEPSINSTANTIE - Afdeling openbaarheid van bestuur

Bevoegdheid beroepsinstantie

Bestuursdecreet van 7 december 2018, titel II, hoofdstuk 3, afdeling 6.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie.

Voorafgaande procedure

Op 23 februari 2021 diende ■■■ (verder: verzoeker), een verzoek in bij de gemeente Sint-Laureins om een afschrift te verlenen van de plannen van de ingang van het gemeentehuis.

Op 17 maart 2021 weigerde de gemeente Sint-Laureins om afschrift te verlenen van het gevraagde document.

Op 18 maart 2021 diende verzoeker beroep in bij de beroepsinstantie tegen deze weigeringsbeslissing. Dit beroep werd geregistreerd op 18 maart 2021.

Ontvankelijkheid van het beroep

Het oorspronkelijke verzoek tot openbaarmaking dateert van 23 februari 2021.

De in beroep aangevochten beslissing van de gemeente Sint-Laureins van 17 maart 2021 maakt melding van de beroepsmogelijkheden en -modaliteiten, zoals voorgeschreven in artikel II.43, §1, derde lid van het Bestuursdecreet.

Het ingediende beroep van 18 maart 2021 is ingesteld binnen de decretaal voorgeschreven termijn, conform artikel II.48, §1, derde lid van het Bestuursdecreet en is bijgevolg **ontvankelijk**.

Gegrontheid van het beroep

Overeenkomstig artikel II.31, eerste lid Bestuursdecreet heeft het recht op passieve openbaarheid betrekking op bestuursdocumenten. Op grond van deze bepaling is elke instantie in principe verplicht aan eenieder die erom verzoekt inzage te geven in, uitleg te verschaffen over of een afschrift te bezorgen van de gewenste bestuursdocumenten.

De openbaarmaking kan slechts geweigerd worden mits toepassing wordt gemaakt van één of meerdere uitzonderingen, zoals gestipuleerd in de artikelen II.33 tot en met II.39 van voormeld decreet.

1. Bestreden beslissing

Verzoeker vroeg de plannen op naar aanleiding van een val aan de ingang van het gemeentehuis. De gemeente Sint-Laureins weigerde hiervan een afschrift te bezorgen, aangezien haar verzekeringsmaatschappij in deze fase van het schadegeval vraagt om alle communicatie uitsluitend via hen te laten verlopen. De gemeente Sint-Laureins zal niet als tussenpersoon fungeren. Zij liet verzoeker weten om zijn verzekering aan te spreken bij verdere vragen, die op haar beurt de verzekering van de gemeente zal aanspreken.

2. Inhoud van het beroepschrift

Verzoeker vraagt zich af of een verzekeringsmaatschappij een aanvraag tot openbare bestuursdocumenten ten gevolge van een ongeval van een persoon op het domein van de gemeente mag weigeren. Volgens verzoeker zijn alle openbare bestuursdocumenten gratis op te vragen, evenals plannen mits een kleine vergoeding.

3. Toelichting door de gemeente Wielsbeke

De gemeente Sint-Laureins deelt de beroepsinstantie mee dat zij bij haar verzekeringsmaatschappij aangifte heeft gedaan van het ongeval van verzoeker. Dit schadedossier is lopende. De verzekeringsmaatschappij verzoekt om alle communicatie via hen te laten verlopen. De vraag gesteld door verzoeker, in het kader van de openbaarheid van bestuur, werd door de gemeente Sint-Laureins aanzien als het begin van een rechtsgeding.

4. Beoordeling door de beroepsinstantie

Omwille van een lopend schadedossier bij de verzekeringsmaatschappij van de gemeente Sint-Laureins, geopend naar aanleiding van het ongeval van verzoeker, weigert de gemeente om het gevraagde bestuursdocument openbaar te maken. Aangezien het dossier verder door de verzekering zal worden afgehandeld, meent de gemeente Sint-Laureins, op vraag van haar verzekering, dat verzoeker zich hiervoor in de eerste plaats tot zijn eigen verzekering dient te richten, om zo de vraag te richten aan de verzekering van de gemeente.

De beroepsinstantie kan de gemeente Sint-Laureins hier niet in volgen. Bestuursdocumenten komen principieel in aanmerking voor openbaarmaking, enkel op grond van welbepaalde uitzonderingsgronden kan de openbaarheid worden geweigerd. Een lopend schadedossier bij de verzekering kan bij afwezigheid van een toepasselijke uitzonderingsbepaling, niet met succes worden ingeroepen om de openbaarmaking te weigeren.

De beroepsinstantie stelt vast dat de gemeente Sint-Laureins het oorspronkelijke verzoek ook afwijst omdat zij de gestelde vraag beschouwt als de aanvang van een rechtsgeding. Hiermee doelt de gemeente op de uitzonderingsbepaling op de openbaarheid van bestuur, zoals bedoeld in artikel II.35 4° van het Bestuursdecreet: *Tenzij de aanvraag betrekking heeft op milieu-informatie, wijzen de overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, § 1, een aanvraag tot openbaarmaking af als ze van oordeel zijn dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van het belang van de rechtspleging in een burgerlijk of administratief rechtsgeding en de mogelijkheid om een eerlijk proces te krijgen.*

De uitzonderingsgrond beoogt het eerlijk verloop van de rechtspleging te vrijwaren. Een essentieel onderdeel van het recht op een eerlijk proces is immers het beginsel van de "gelijkheid der wapens in een proces". Dit beginsel van de wapengelijkheid houdt in dat elke partij het recht heeft haar argumenten te doen gelden in omstandigheden die haar niet benadelen ten opzichte van de tegenpartij. De bestaansreden van voormelde uitzonderingsgrond ligt vooral bij het verhinderen dat de openbaarheid van bestuur, waaraan één partij onderworpen is, afbreuk zou doen aan de wapengelijkheid. Zonder deze uitzonderingsgrond zou één partij op grond van de openbaarheid van bestuur kunnen worden verplicht stukken in het gerechtelijk debat te brengen die tegen haar (of een andere aan openbaarheid onderworpen bestuursinstantie) zouden kunnen pleiten, daar waar de andere partij enkel die elementen die haar eis ondersteunen, kenbaar mag maken om het oordeel van de rechter te beïnvloeden. Deze uitzonderingsgrond is een correctief op de openbaarheid om te beletten dat een instantie zou worden verplicht in een rechtsgeding de tegenpartij informatie ter beschikking te stellen die vervolgens tegen haar (of een andere aan openbaarheid onderworpen bestuursinstantie) wordt uitgespeeld.

De bedoelde uitzonderingsgrond mag evenwel niet op een abstracte manier worden ingeroepen zodat concreet moet worden aangetoond dat het gevraagde bestuursdocument verband houdt met een bestaand rechtsgeding en tegen een bestuursinstantie kan worden aangewend.

In casu moet echter worden vastgesteld dat er op dit ogenblik door verzoeker geen rechtsvordering (tot schadevergoeding) werd ingesteld. Momenteel is er dus geen rechtsgeding hangende, waardoor deze uitzonderingsbepaling hier dan ook niet kan worden ingeroepen.

De beroepsinstantie heeft het betreffende plan kunnen inkijken en stelt vast dat het gaat om een stedenbouwkundig plan dat werd opgesteld door een architect. De vraag rijst of het plan als een originele creatie in de zin van de auteurswet te beschouwen is, dit wil zeggen een intellectuele creatie, eigen aan de maker ervan. In bevestigend geval kan er, behoudens toestemming van de auteur ervan, geen afschrift van worden overhandigd.

In het Bestuursdecreet komt de bescherming van het auteursrecht niet als uitzondering voor. De intellectuele eigendom is volgens artikel 6, §1, VI, lid 5, 7° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, een federale aangelegenheid. Het ontbreken van regels op het vlak van de bescherming van intellectuele rechten, waaronder het auteursrecht, is een gevolg van de onbevoegdheid van de decreetgever. Echter, het Bestuursdecreet laat de federale regelgeving betreffende de intellectuele rechten onverlet, en overheidsinstanties dienen bijgevolg de federale regelgeving te eerbiedigen bij het nemen van beslissingen over aanvragen tot openbaarmaking.

Uit artikel XI.165 en volgende van het Wetboek van economisch recht, volgt dat het recht om een werk van letterkunde of kunst te reproduceren op welke wijze en in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk, uitsluitend is voorbehouden aan de auteur.

Het plan geniet de bescherming van het auteursrecht indien het van oorspronkelijkheid getuigt, wat inhoudt dat het werk de persoonlijke stempel draagt van de auteur. De bescherming ontstaat van rechtswege.

De beroepsinstantie is van oordeel dat de auteursrechtelijke bescherming hier wel degelijk van toepassing is. Het plan werd opgesteld in het kader van een stedenbouwkundige aanpassing van de dorpskern van de gemeente Sint-Laureins. De opmaak van het plan kwam er weliswaar in opdracht van het gemeentebestuur, maar het is uiteindelijk de architect die er de intellectuele inspanning voor leverde om het te laten tot stand komen, met een eigen inbreng en eigen keuzes en accenten. De beroepsinstantie is van oordeel dat het plan om die reden getuigt van de nodige originaliteit en het vereiste individuele karakter om door het auteursrecht te worden beschermd.

Bijgevolg houdt de overhandiging van een afschrift van het plan, zonder toestemming van de auteur ervan, een schending in van het auteursrecht, behoudens de in het bovenvermeld wetboek vermelde uitzonderingen. In casu zijn er evenwel geen dergelijke uitzonderingsgronden van toepassing. Bovendien figureert in het Bestuursdecreet geen bepaling die een overheidsinstantie verplicht de auteursrechthebbende te vragen of, en onder welke voorwaarden, een aanvrager een afschrift van een auteursrecht overhandigd mag worden. Het verlenen van een afschrift van het plan is bijgevolg niet toegestaan zonder toestemming van de auteur, het verlenen van inzage in de plannen kan wel aangezien dit geen schending inhoudt van het auteursrecht.

De beroepsinstantie is bijgevolg van oordeel dat het beroep als **ongegrond** moet worden beschouwd.

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Het beroepschrift van ■■■ d.d. 18 maart 2021 tegen de weigeringsbeslissing vanwege de gemeente Sint-Laureins wordt als ontvankelijk doch ongegrond beschouwd.

Brussel, 30 maart 2021

Voor de beroepsinstantie,
afdeling openbaarheid van bestuur,

Bruno ASSCHERICKX
Voorzitter